

HET LEERHUIS
24 april 2024 (Javenda Oppewal)

Hooglied

en

“Liefde, op het op het lijf geschreven”

door Sytze de Vries

Achtergrond Hooglied

- Bekend als lied van Salomo
- Ontstaan in mysterie gehuld
- Auteur koning Salomo?
- Een allegorie van het liefdesleven van koning Salomo?
- Doel:
  - ✓ Liefdespoezie?
  - ✓ Allegorische betekenis?
  - ✓ Morele lessen?
- Doel is om diversiteit en de diepte van liefde te vieren: met symbolische verwijzing naar spirituele en morele principes.

Achtergrond ¹.

- Overeenkomst Spreuken, Prediker en Hooglied:
'poëtische' boeken en geen doctrines
- Spreuken (volwassen Salomo)
  - ✓ Waarheid vertellen
  - ✓ Kern: Spr. 1:7, 9:10 – “De vreze des HEREN is het begin der wijsheid en het kennen van de Hoogheilige is verstand.”
- Prediker (wijze Salomo)
  - ✓ Onderwijzen
  - ✓ Conclusie: de waarheid is alleen bij God te vinden, een bevredigend leven is .. een leven mét God.

- 3 grote thema's in de 3 boeken:
  - ✓ de echte Wijsheid is uit God
  - ✓ de echte levensvullende en bevredigende, Waarheid is uit God;
  - ✓ de echte, ware, liefde is uit God.

Goddelijke Wijsheid, Waarheid en Liefde. Drie pijlers voor een gelukkig leven!

- Hooglied (jonge Salomo)
  - ✓ Lofzang waar op 3 manieren mee omgegaan kan worden

- 1. Letterlijk: te beschouwen als een historisch boek met liefdes- en bruilofsliederen) waarin Salomo zijn liefde voor de Sunamitische beschrijft.
- 2. Allegorisch: vergeestelijking en de ontkenning van de historische achtergrond: het huwelijk is alleen maar een beeld voor de verhouding van God en Israël, Christus en de gemeente, Christus en de gelovige.
- 3. Typologisch: een letterlijk op te vatten inhoud en ook een diepe, geestelijke waarde.

Ola Gjeilo en Northern Lights

<https://open.spotify.com/track/3EZjX52ZCFkoEJ268i6dTP>

Ola Gjeilo, een Noorse componist schreef Northern Lights in de winter van 2007. Hij was in Oslo en zag het noorderlicht (aurora borealis) wat hem overweldigde. De toepasselijke tekst is een fragment uit Hooglied dat een schoonheid beschrijft die zo gruwelijk mooi is dat je je ogen moet afwenden.

Je bent mooi, mijn vriendin,
bekoorlijk als Jeruzalem,
ontzagwekkend als een leger in slagorde!
Wend je ogen van mij af,
ze brengen me in verwarring.....

Achtergrond ².

- Hebreeuwse naam Sjir ha-Sjirim: “Lied der liederen”
- Hebreeuws genitief: overtreffende trap, dus eigenlijk: “het mooiste van alle liederen”
- Taalkundige eigenschappen wijzen op een latere datering
- In de 2 eeuw toegelaten door de hillel tot de joodse canon
- Uniek boek: geen plot, geen interesse in de Wet van Mozes of verbondsleer en God wordt niet genoemd.
- Tweespraak in dichtvorm tussen 2 geliefden.

- Jodendom: de allegorische interpretatie dominant: de liefde tussen God en Israël.
- Christendom: de allegorische interpretatie dominant: de liefde tussen God en de Kerk.
  - ✓ eerste interpretatie Hippolytus van Rome (± 170 - ± 235).
  - ✓ Origenes (ca. 185 - 253/254) zag de bruid als beeld voor de individuele gelovige.
  - ✓ Ambrosius van Milaan (339 - 397) zag in de bruid de maagd Maria.
  - ✓ Door de eeuwen heen verschoof het accent van de interpretatie.

- ✓ soms interpretaties toegevoegd zoals een morele betekenis. De interpretaties werden steeds complexer.
- ✓ In de middeleeuwen werd de bruid vaak geïnterpreteerd als de maagd Maria.
- ✓ Hooglied 4:7 staat: "Vriendin, aan jou is alles mooi, niets ontsiert je schoonheid". Het dogma van de Onbevleete Ontvangenis van Maria.
- ✓ soms als wijsheidsliteratuur (liefdewoorden in de omgang met de geliefde als in de omgang met God.)
- ✓ De letterlijke uitleg stamt voornamelijk uit de 19e en 20e eeuw.

Achtergrond ³.

- gedichten over liefde tussen 2 mensen
- ‘het mooiste lied van koning Salomo’, komt Salomo zelf in voor. Heeft hij het wel of niet geschreven?
- Salomo schreef veel liederen (1 Kon. 5:12-14)
- Een sfeer van rijkdom en luxe uit verhalen van Salomo
- Voorgelezen tijdens het Joodse Paasfeest
- Verschillende interpretaties man en vrouw of God en zijn Kerk?

Thema's

- Genieten van elkaar
- Vang die kleine vossen (verlangen en angst)
- Gesprek tussen 2 geliefden (vrouw meer aan het woord)
- Openheid en gelijkwaardigheid tussen geliefden

Achtergrond ⁴.

- Pleidooi voor de letterlijke interpretatie
- Bruilofsliederen en de lichamelijke liefde
- Weldadig tegenwicht aan de overwaardering van de seksualiteit met erotische beelden
- Het wonder tussen man en vrouw (lichamelijke intimiteit)
- Uitwerking van Genesis 2: ... die twee zullen tot één vlees zijn...
- Geen enkele verwijzing naar verhouding God en Israël
- Efeze 5 vanuit de lichamelijke liefde naar de liefde van God tot zijn gemeente.

Achtergrond ⁵.

- 1e betekenis:
  - ✓ een verloofd stel
  - ✓ het paradijs keert terug
- 2e betekenis:
  - ✓ Joodse uitleg
  - ✓ De bruid als beeld van Israël
  - ✓ De bruid ruikt als de tempel
  - ✓ De steden van Israël
  - ✓ Hooglied en ballingschap
  - ✓ Hooglied als feestrol
- 1^e plaats relatie tussen man en een vrouw zoals God heeft bedoeld
- Ook relatie tussen God en Israël.

Achtergrond ⁶.

- ‘Ik denk dat Hooglied is geschreven door een vrouw’
- ‘Lied der liederen’
- Hooglied op allegorische manier uitleggen, betekent hopeloos vastlopen
- Geestelijke uitleg heeft oude papieren, bevat geen aanwijzing dat het om een allegorie gaat
- een lofzang op liefde, verlangen en seksualiteit als goede scheppingsgaven van God
- Kern: hoofdstuk 8: 6. Dat vertaalt hij als volgt: “Want sterk als de dood is de liefde, hard als het graf de hartstocht.” dus de liefde is onverwoestbaar

Stellingen

1. Is Hooglied een ideaal/norm voor de verliefdheidsfase of voor de hele relatie?
2. Hoe voed je je kinderen op en welke waarden geef je ze mee?
3. Pastoraal gesprek en de prediking van fysieke intimiteit?
4. We hebben een gesexuologiseerde en consumerende samenleving: hoe kijken we daartegen aan?
5. In een niet monogame tijd spreekt Hooglied van een 1 op 1 relatie. Hoe laten we dat verhouden tot de relaties die we in deze dagen kennen?